

ברכה לבוקרי ישראל

פלת מבדיקת גרבר ואף עולה עליה בבדיקות חוזרות.

כנושא מרכזי נוסף בדיונים הועלו בעיות ביקורת החלב בעדרים זעירים ובגדולים במיוחד. לגבי העדרים הקטנים וההוצאות הגבוהות הכרוך כות בכך הנהיגו הצרפתים שיטה אשר לפיה נוכח מבקר החלב בחליבה אחת ביממה בלבד (או בור קר או ערב) והתנובה היומית כולה מחושבת לפי מקדם מסויים. בביקורת זו נמצאות כבר 8,000 פרות במשך 4 שנים בקירוב והצרפתים משוכר נעים ששיטה זו די מהימנה לצורך מימשק הענף ופעולות טיפות. בסופו של הדיון לא ניתן אישור לשיטה זו על ידי משתתפי הכנס.

לגבי העדרים הגדולים שבסקוטלנד (המרצה ק. רוברטסון), אשר רובם הם בגודל העדרים הקיבוציים בארץ, אמר המרצה שהם מנוהלים בדרך כלל ברמה גבוהה, יאלה שאינם מוכרים כמשקי טיפות, מסוגלים לבצע בעצמם מעקב אחר התנובות ולבצע בירור יעיל בעדר. הוא קבל על כך שמכוני החליבה אינם בנויים בצורה שתאפשר ביקורת חלב בנוכחותו של איש נוסף למבקר ביום הביקורת. המסקנה, שקיבלה את אישורה לאחר הרצאתי של ד"ר רוז משבדיה, היתה — לייעל את ביקורת החלב, על ידי תפי קידים נוספים עליה, כגון — בדיקת תקינות החליבה במכונה, ביצוע הזרעה, בדיקת חלב, איסוף נתונים כלכליים ועיבודם במחשב וכו'.

וועדת ספרה־עדר שלנו, ששמעה דו"ח מהי כנס, תתייחס בכל הרצינות לכל ההצעות הנ"ל ותברר מה אפשר יהיה ליישם בתנאינו אנו. בנוסף לדיונים בכנס התקיימו סיורים מקצועיים במשך יומיים שמטרתם היתה להפגיש את באי הכנס עם מגדלי הבקר באוסטריה, להכיר את גזעי הבקר השונים ואת יתרונותיהם בתנאי מימ שק שונים. נפגשנו עם מגדלים ונציגי ספרי העדר, העדרים שביקרנו בהם היו קטנים (10-12 חולבות), לרשות בעלי העדרים האלה שטחי מר-

בחוּדש ספטמבר ש. נ. התקיים בזאליצבורג שבאוסטריה הכנס הדו־שנתי של הוועד האירופי לביקורת החלב והשומן. נציגי ישראל בכנס היו הח"מ וש. דורי מיפעת. במשך יומיים התנהלו דיונים שונים הקשורים בעבודת הוועד האירופי וביניהם — הסעיף החשוב לגבינו ביותר: המלצת הוועדה, שביקרה בארץ באוקטובר 1969, להעניק לספרה־עדר הישראלי זכות שימוש בחותמת הוועד על מיסמכיו הרשמיים, היינו — הכרה במהימנות ביקורת החלב שלנו, המלצת הוועדה כלשונה שאושרה בכנס מובאת לחוד. לפני האישור נשאלו שאלות בנוגע לנהלים מסויימים אצלנו, תשובותינו הניחו את דעת כולם ולבסוף נתקבל האישור פה־אחד. ניתנה לי הרשות להזמין את חברי הוועד (כ־60 איש) לאחד מכנסיו הקרובים לישראל ובכך יתאפשר לכל המעוניינים לחזות ולהיווכח בהישגינו.

לאחר הצבעה נתבקשתי ע"י היושב ראש, ד"ר סייברנדי, למסור את איחולי כל המשתתפים לבוקרי ישראל על הישגם המקצועי הנאה, הן בארצם הם והן במישור הבין־לאומי. אל לנו לשבת עתה על זרי־הדפנה; חשוב הדבר שהישר גינו יעוררו אותנו לקידום הענף בעתיד.

בין הנושאים העיוניים שנדונו בכנס הועלתה שאלת אישור „המילקוטאסטר אוטומאטיק” לשיי מוש בבדיקות שומן רשמיות, במקביל לשיטת גארבר הנהוגה עד כה. מכשיר זה פועל לפי שיטת פוטוראלקטרית (שיקוף דגם החלב וקביעת אחוז השומן בהתאם לשקיפותו של הדגם אחרי סתירת החומרים הבלתי שומניים שחלב). הספק המכשיר תוך ביצוע נטילת דוגמה מהבקבוק, מיהולה בחומר הסותר, קביעת % השומן וריי שומו האוטומאטי הוא 160-180 בדיקות בשעה או 1,000-1,200 ביום עבודה. במעבדות האירור פיות עובדים בדרך כלל עם לפחות 3 מכשירים בבת־אחת ומגיעים ל־3½ אלפים של בדיקות ביום. מהימנות המכשיר, בטיפול מתאים, לא נר-

עה נאותים ושפע של מספוא ולכן גם לא הפליר אונו תנובות של כ־7,000 ליטר. המרשים יותר היה שגם ברמות תנובה כאלה היה החלב בעל אחוז שומן גבוה, שעמד בעדר אחד מעל 4.5% (הגזע החום). בדרך כלל מתלבט ענף החלב האוסטרי, שהינו קשור בשוק־האירופי־המשותף, בבעיות רבות, כגון — כדאיות ייצור החלב, דור ההמשך של בוקרים ועוד ועוד, ונראה היה

שהכנסות החקלאי בארץ זו הולכות ומתבססות בעיקר על תיירות ופחות מזה על ייצור בשדה וברפת. ואולי מן הראוי הוא גם לציין שזו הפעם הראשונה השתתפו נציגים מהגוש המזרחי (יוגוֹ-סלביה) וארצות־ערב (טוניסיה), ועם שניהם היו לנו יחסים מעניינים ותקינים.

אשר בן־צבי

אוקטובר, 1970

זוטות

▲ התנובה הממוצעת השנתית, שמתפרסמת מדי שנה עם גמר שנת הביקורת הרשמית — כיצד היא מתהווה? תוך סיכום וניתוח הנתונים מעדר מסויים, בו עמדו בממוצע 175 פרות, נתברר שרק כ־2/3 עמדו ברפת במשך כל השנה והשליש הנותר הצטרף מפרות חלקיות, או „מטולאות“. יש ענין מיוחד בתנובותיהן של הפרות המטולאות, לסוגיהן השונים. כך, למשל, 14 מבכירות שהמליטו בשנת הביקורת ויצאו את העדר היוו (או „יצרו“) 6.4 פרות ממוצעות, ללא ימי יובש כלל, ותנובתן הממוצעת היתה 9,700 ק"ג. 9 מבכירות שהמליטו בשנה הקודמת ויצאו בשנת הביקורת הנידונה, היוו 2.6 פרות ממוצעות עם תנובה של 9,000 ק"ג, וגם הן ללא ימי יובש. 14 פרות שיצאו בתחלובתן השניה היוו 5.6 פרות עם תנובה ממוצעת של כ־9,300 ק"ג ו־22 ימי יובש לכל פרה. 33 פרות מבוגרות שיצאו „יצרו“ 15 פרות עם תנובה ממוצעת של 9,100 ק"ג ו־61 ימי יובש לכל פרה. 57 מבכירות שהמליטו בחודשים השונים של שנת הביקורת ונשארו בעדר עד סוף השנה היוו 27 פרות עם תנובה ממוצעת של 9,060 ו־17.4 ימי יובש לפרה ממוצעת.

בס"ה נוצרו ע"י הפרות והמבכירות שיצאו וע"י המבכירות שהמליטו ונשארו עד סוף השנה 56.6 פרות שלמות עם תנובה ממוצעת של 9,160 ק"ג חלב ו־23 ימי יובש בממוצע לפרה.

▲ ב„דבר“ מיום 9 באוקטובר 1970 נתפרסמה ידיעה דלהלן: „5 מיליון ל"י יושקעו השנה בפיתוח ענף הרפת במושבי הנגב, כדי להגיע לתפוקת חלב גבוהה יותר באיזור. במיסגרת המיבצע הזה יפותחו 382 יחידות־רפת חדשות במגמה להגיע ליחידת־עדר בת 12 חולבות. ההשקעות בפיתוח הענף יכללו הקמת מיבנים חדשים, הכנסת ציוד חליבה אוטומאטי (?) ותוספת פרות. לפי החיזוי תגיע ההכנסה הממוצעת למשפחה ל־13 אלף ל"י בשנה.

לא הובאו בידיעה הנ"ל פרטים על סוג המיבנים שיוקמו באיזור זה ומן הראוי הוא לא להיגרר אחרי מיבנים מודרניים יקרים, כי באיזור זה, דל־הגשמים, וודאי שאפשר להסתפק בסככה, ללא ריצפה, ללא מפצמות וללא תאי־מנוחה, כיוון שברוב ימות־השנה יוכלו הבהמות לשהות בחצר. חשוב ביותר לא לצמצם באופן דראסטי את „מרחב המחיה“ של הבהמות בחצר המשק למען תימנע הצטופפות יתרה. להבטחת מירבץ יבש בימי־גשם תחת גג הסככה די יהיה ב־500 ק"ג חומרי ריפוד לשנה לראש מבוגר.

▲ רצוי שבוקרינו ישימו לב להערתו של פרץ בן־יהושע (מבאר טוביה) שהוא השמיע בסידמ פוזיון, כשדובר בשאלת הזנת פרות החלב. לא די, לדעתו, בהספקת התצרוכת במספוא זה או האחר אלא יש לשים־לב גם להשפעת תפריט המזון על טיב החלב שאנו מייצרים. כיום אנו מייצרים חלב דל־שומן ודל במח"ש (מוצקים־חסרי־שומן), ויש מקום לחשש ש„תנובה“ לא תוכל לקיים מדיניות מחירים כפי שזה נהוג כיום. יש איפוא להזין את פרוטינו במספוא משופר יותר ולא להסתפק בכל מיני תחליפים, או צירופי־מנה בלתי מתאימים שפוגעים באיכות המוצרים שהננו מוציאים לשוק.